Gràcia Jiménez
Josep-Lluís Rico
(Coords.)

Poetes del Sud

Col·lecció Poesia

Poetes del Sud

Col·lecció Poesia

Gràcia Jiménez
Josep-Lluís Rico
(Coords.)

Poetes del Sud

INSTITUTO ALICANTINO DE CULTURA
DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE ALICANTE
ALICANTE 2004

Ilustración de la portada: Ángel Baeza

© Gràcia Jiménez, 2004
© Josep-Lluís Rico, 2004
© Edita: Instituto Alicantino de Cultura «Juan Gil-Albert», 2004

Impresión: Quinta Impresión, S.L.
Hermanos Bernad, 10 - 03006 Alicante

ISBN: 84-7784-436-4
Depósito Legal: A-184-2004

ÍNDEX D'AUTORS:

PRESENTACIÓ 9
Gràcia Jiménez

PARAULES DEL RECOPILADOR 13
Josep-Lluís Rico

PRÒLEG 17
Marià Sánchez

MARINA ALTA
Carles Mulet 23
Antoni Prats 25
Tomàs Llopis 33

L'ALCOIÀ
Silvestre Vilaplana 37
Vicent Valls 41
Jordi Botella 47

MITJÀ I BAIX VINALOPÓ
Josep Mª Asencio 55
Carmel Navarro 63
Josep A. Aznar 69
Josep Mª Martínez 77

L'ALACANTÍ
Victòria Cremades 83
Gràcia Jiménez 91
Emili Rodríguez-Bernabeu 97
Lluís Alpera 109

PRESENTACIÓ

Aquest llibre és fruit en part de l'atzar i en part d'un desig compartit per alguns poetes i alguns socis de l'Associació Cívica per la Normalització del Valencià (ACNV). Com tots els llibres, també aquest té la seua petita història que va començar a l'inici d'ara fa dos estius, quan Jesús Moncho i jo vam tindre una trobada casual amb Antoni Prats (poeta) i el seu fill Jordi. Les salutacions donaren pas a una amistosa conversa al voltant d'una taula on, com no?, la poesia prengué got i cadira.

Parlant parlant, començà a prendre forma una idea que feia temps em rondinava per la ment: podríem portar les veus d'alguns poetes de les comarques veïnes a la ciutat d'Alacant? No massa temps després la idea prenia més cos tot passejant el meu home i jo amb Josep-Lluís Rico Verdú i la seua dona, Loli, pel port de Santa Pola.

En posteriors converses amb Josep-Lluís, reprenguérem el fil, dibuixàrem el camí i començàrem a recórrer-lo a través de contactes directes, indirectes, converses telefòniques, correus electrònics..., i el petit cicle de poesia feta al sud del País Valencià va començar a ser una realitat.

Volíem sentir poemes fets des d'una possible mirada comuna, encara que no sabíem si aqueixa mirada existia realment en forma de nexe, de fil conductor que podria anar més enllà de la llengua, de l'ús de la llengua, del valencià, com a vehicle d'expressió lírica. Podríem constatar l'existència o no d'una constel·lació de temes de reflexió, de preocupacions compartides?

Parlàvem d'aquest desig de saber, d'escoltar, de sentir i d'aprendre. Però també volíem que es materialitzara en un espai públic, obert a tots, i en la ciutat d'Alacant. Parlàvem d'aquest desig i no tant d'omplir els buits deixats per anteriors iniciatives semblants, com les que Marià Sànchez Soler ens recorda al seu pròleg. Malauradament, és ben cert que durant els

darrers anys hem observat amb no poca inquietud el deteriorament de la vida cultural a la ciutat d'Alacant, i la pèrdua gairebé irreparable del patrimoni popular i cultural valencià de la ciutat i bona part de la comarca de l'Alacantí.

Hem assistit impotents a l'oblit o la impavidesa de les successives autoritats davant el procés de substitució brutal de la nostra llengua que, pel que fa a l'ús públic, ha restat confinada, i amb intermitències, al protocol del món fester i poca cosa més. Som prou realistes i davant la magnitud de la tasca de recuperació lingüística a l'Alacantí, l'ACNV ens hem plantejat, si més no, mantindre la presència del valencià, entre d'altres formes, reprenent espais públics de difusió cultural.

Per tant el nostre objectiu, organitzant el cicle de «Poetes del Sud», era ben humil però egoista alhora. Volíem -i ho vam aconseguir- obrir una finestra per on entraren les paraules. Sabíem que aquestes paraules, per la seua força, s'enllaçarien en frases tot dibuixant paisatges, anhels, persones, moments sostrets al temps... Sabíem que els versos ens omplirien a nosaltres, els alacantins, d'un aire fresc, sa, precís per respirar.

Des del primer moment la nostra idea va rebre el suport de la llibreria FNAC, vaja!, el suport de Daniel Simón, el seu jove animador cultural, qui ens va donar tot tipus de facilitats per poder arrancar al gener de 2002 fins concloure el cicle a punt d'entrar l'estiu.

Però el més important és que vam disposar de la indiscutible il·lusió de tots els poetes que al llarg d'uns quants mesos ens han acompanyat. La seua generositat, qualitat no sempre fàcil de trobar, ja ens donava una primera resposta sobre l'existència de quelcom comú: l'estima per l'ofici d'escriure, l'estima per la llengua que ens serveix i a la qual servim, la confiança -encara- cap a una ciutat que, en lloc d'exercir la capitalitat de tots, tantes vegades ha girat l'esquena a la seua vella llengua i tantes vegades ha ignorat la poesia... i quan dic poesia no sols em referesc a la que es fa amb les paraules.

Alguns moments com aquella lectura gairebé perfecta que ens va fer Tomàs Llopis o la veu atronadora de Lluís Alpera, elevant-se enlluernadora fins omplir l'enorme espai del fòrum de la FNAC, tot paral·litzant qualsevol activitat que no fóra sentir respectuosament el seu poema, han pagat la pena. I tant! Gràcies de nou a tots els autors que han fet possible aquest cicle.

I gràcies també a José Luis Ferris, que des de l'Institut Gil Albert ens ha oferit un suport incondicional i solidari a aquesta edició.

Gràcies a tots.

Gràcia Jiménez Tirado
Presidenta de l'ACNV
Alacant, estiu de 2002

PARAULES DEL RECOPILADOR

«Una mostra de vitalitat»

La producció poètica en la nostra llengua ha gaudit en les darreres dècades d'una envejable salut tant quantitativament com qualitativa. Els anys setanta, amb el reviscolament de les nostres llengua i cultura, vingueren acompanyats d'una sòlida eclosió del gènere. Les muses, d'ençà, no han parat d'aletejar, com volianes, al voltant dels nostres lletraferits. No succeí el mateix amb la narrativa, la qual hagué d'esperar l'arribada dels huitanta per reemprendre seriosament un camí que, durant segles, havia estat tan poc fressat.

La present antologia és una mostra de la gran vitalitat que continua tenint la poesia a les terres de migjorn del País Valencià. Hi manquen autors importants com Jaume Pérez Montaner, Gaspar Jaén, Manuel Rodríguez Castelló, Vicent Berenguer, Josep Sou... Així com tota una plèiade d'autors inèdits, joves i no tan joves. Els que hi ha, però, en són ben representatius.

En terra tan fecunda -i parlem ara de tot el P.V.- no sorprén que hagen aparegut figures de la talla d'un V.A. Estellés o, cenyint-nos al Sud, de la d'un Joan Valls. Dissortadament, la fidelitat a una llengua minoritzada i en continu conflicte, amenaçada per un llarg procés de substitució lingüística, comporta el handicap del menyspreu, i açò és extensible a la producció del Principat. Pensem en els dos poetes esmentats, d'una alçada singular, o en alguns autors catalans que no cal citar ací. Sense dubte la difusió fora de les fronteres del domini lingüístic que compartim valencians i catalans, així com el reconeixement internacional, n'està negativament condicionada.

Faig aquestes consideracions després de repassar el contingut d'aquest recull de poemes. La seua qualitat m'hi empeny.

Des del seu respectiu «Místic recer de vidre», que diria Emili Rodríguez-Bernabeu, els diversos poetes antologats afinen la seua lira, sovint a l'encalç de l'expressió poètica més rotunda, tot cercant la poeticitat més pregona, desmentint -si més no intentant-ho- l'afirmació de Josep Antoni Aznar: «Ni puc fer veure tot el que veig / Ni puc fer sentir tot el que sent». Així malden per fer tangible amb la paraula -traduir- l'absolut, allò inefable, en un acostament freqüent a la poesia pura com a màxima irradiació suggeridora, connotativa, plurisignificativa.

És la paraula que flueix lliure, bastint el seu propi territori, nou, ignot. És la poesia d'Antoni Prats, de Tomàs Llopis, de Silvestre Vilaplana, de Vicent Valls, D'Emili Rodríguez, de Gràcia Jiménez...

El vers d'altres poetes és més denotatiu i referencial. Així el de Josep Manuel Martínez, entregat a una quotidianitat estellesiana; el de J. A. Aznar, lliurat a la reflexió filosòfica i contínuament enlluernat per la natura i l'existència; el de Lluís Alpera, bellament ornat d'imatges, posseïdor d'una càrrega elegíaca, nostàlgica i sentimental commovedores, amb el seu continu fer l'ullet metaliterari.

Tots, però, renuncien a encotillar la seua veu en formes preestablertes, allò que se'n diu preceptiva. No veiem cap composició o estrofa fixada, ni pràcticament rima ni metre; ans, vers lliure, la paraula tal com raja. Carles Mulet contravé aquesta fórmula amb un seguit de haikús on conjuga bellament i suggeridora ésser i natura, introspecció i objectivització. Açò amb la pinzellada breu però densa de la qual ha de brollar tot haikú, com una cabriola instantània feta al cel.

Pel que fa a la temàtica, hi veiem -com en tota antologia- els temes de sempre: l'amor, la mort, la quotidianitat, la natura, l'amor a la terra nadiua... En aquest darrer aspecte, és curiós observar com els dos poetes més grans (em referisc a l'edat) i consagrats, com són Emili Rodríguez i Lluís Alpera, comparteixen el que sembla una visió decebuda, a causa de la

situació de pèrdua de les arrels i la identitat de la nostra terra. En uns versos planyívols que ens recorden Espriu, diu Rodríguez-Bernabeu:

«No vull restar ací per sempre,
contemplant com moren els carrers, els tossals,
la casa de la història,»

De la seua banda, Alpera s'adreça a Ausiàs March tot enyorant la seua presència. Ell li haguera parlat «de cuixes com brases», «de pits de cirera», i també:

«de la nostra terra dessagnant-se!»

Afortunadament, la nostra poesia -i en general la nostra literatura- ja fa temps que va superar aquella trista fase en què no eixia ara del plany ara de l'apologia, i hui mostra la faç que pertoca a qualsevol cultura «normal». No obstant això, aquests vells trobadors, amb una recança ben motivada, hi constaten la luctuosa situació de reculada de tot allò que marca les senyes d'identitat del nostre poble..., la nostra cultura, la nostra estimada llengua. Un vell clam que, no cal dir-ho, ens insta a seguir lluitant.

Josep-Lluís Rico
Castalla, juliol de 2002

PRÒLEG

«Els poetes que arriben del Sud»

Poesia en la nostra llengua a la ciutat d'Alacant. Des d'Alacant. Un miracle després de tant de temps? En tot cas, una proposta necessària, un encontre amb la paraula exacta, emocionant, bella i suggeridora, amb el vers imprescindible per a seguir respirant i vivint en una ciutat com la nostra, perduda a les arrels, insensible en aparença, sense memòria, inerme davant un *menfotisme* fet senyal d'identitat.

Catorze poetes del sud, al sud; per a dir entre nosaltres la seua (nostra) paraula, ara, al principi d'un segle incert. Calia tindre aquesta experiència de nou, com fa vint-i-cinc anys, com fa una dècada. La ciutat foradada pel negoci i pel soroll ha tornat a respirar, a demostrar que encara sap expressar-se amb la sonoritat de la paraula nostra, interrompuda durant la meitat del segle XX. Cal recordar que l'ús del català encara era total a Alacant durant els anys 30; cal afegir que aleshores la nostra ciutat tenia una llarga tradició de periòdics editats en català, com hi eren: *El Amic del Poble, Garrotà de Segó, El Cullerot Alicantí* i *El Cullerot*, *«semanari ilustrat alicantí, humorístic y de interesos materials»*, dirigit per Vicent Tafalla el 1880; i que va ser continuada fins entrada la Guerra Civil per la revista satírica *El Tío Cuc*, de Josep Coloma Pellicer, escrita íntegrament en valencià i que venia al voltant de vint mil exemplars, en la qual va col·laborar intensament el jove Enric Valor.

Paraula escrita, publicada i llegida. Paraula recobrada en aquesta trobada de poetes meridionals. L'experiència té pocs antecedents a casa nostra. Fa ja vint-i-cinc anys, el 1977, després dels passos de la generació alacantina dels seixanta (a la qual pertanyen els narradors Antoni Seva i Francesc Cuartero, i el poeta Emili Rodríguez-Bernabeu), es va publicar *Migjorn. Poesia Jove de les comarques del Sud del País Valencià*, editada

per Emili Rodríguez-Bernabeu i publicada per la ja desapareguda Caixa d'Estalvis Provincial d'Alacant. Es tracta d'una antologia fonamental, de començament, en la qual l'editor adverteix: «Aquest llibre és únic: avantguarda d'un estol que ens proporcionarà el futur, o isolada fita del límit meridional d'una cultura. De qualsevol manera, hom no deu agafar el llibre sense tenir consciència de la seua singularitat, car no és un llibre més que publica Alacant, és un llibre de l'altra cultura, la que conviu -i mal viu- amb l'oficial».

Després d'un quart de segle, aquestes paraules serveixen també per a presentar la nostra antologia. Perquè *Poetes del Sud* és, d'alguna manera, una expressió del futur a què al·ludia Rodríguez-Bernabeu en aquell primer intent. Dels onze poetes reunits en el seu *Migjorn*, quasi tots han prosseguit la seua producció poètica amb persistència, premis literaris i una gran qualitat d'obra. D'ells, només Carmel Navarro participa en aquest llibre nostre. Qüestió de calendari, potser. Però, quan ressenyem els altres deu poetes joves, els seus noms resulten familiars per a qualsevol devorador de poesia i d'altres matèries (com la política, per exemple). Sense ordre, tal com els trobe en passar les pàgines, hi són: Andreu Morell, Gaspar Jaén i Urban, Manuel Rodríguez i Castelló, Francesc Moisés (seudònim de Francesc Ferrando), Joan Vicent Hernández i Mas, Joan Antoni Climent i Fullana, Adrià Carbonell i Roque, Josep Manuel Mateo i Candela, Lluís Garrigós i Francesc de Paula Seva i Sala. Poetes d'un sud encara transicional i emocionat per trobar-se a si mateix.

Més tard, fa deu anys, l'Institut de Cultura Juan Gil-Albert va publicar, el 1992, el recull *A Alacant. Els dimarts poètics de La Naia 1987-1989*, una edició a cura de Lluís Roda, amb els recitals realitzats al pub La Naia, del carrer dels Llauradors, i coordinats per Enric Balaguer. En paraules de Lluís Roda, aquell va ser un encontre «sense denominació d'origen, afortunadament». Dels seus vint-i-sis poetes, catorze eren nadius i vivien a les nostres comarques: Emili Rodríguez-Bernabeu,

Lluís Alpera, Jordi Botella i Antoni Prats -tots quatre participen a *Poetes del Sud*-, Pasqual Sanchis, Enric Llobregat, Joaquim Espinós, Francesc Ferrando, Andreu Morell, Miquel Martínez, Vicent Berenguer, Josep Manuel Blasco i Francesc Pastor completen aquella presència poètica meridional. L'editor Roda escrivia en la *Justificació* dels poetes de La Naia: «La producció poètica en català a les comarques del Sud és normal. Els productes, la formació, la cultura, i fins i tot el consum poètics són normals. Amb això no vull dir que siguen els desitjables, ni tan sols els suficients per a assegurar-ne la supervivència poètica». I afegia: «Únicament afirme el caràcter de no-excepcionalitat, ja, de la poesia a les comarques del Sud, no ja respecte de la resta del País Valencià, que fins i tot podríem considerar poèticament capdavanter en aquests moments, sinó dels Països Catalans en general».

Sense excepcionalitats, avui, des de la ciutat d'Alacant podem destacar les obres literàries d'autors com Joaquim González Caturla, Miquel Martínez, Pasqual Sanchis, Josep Lluís Bernabeu Rico -ja desaparegut-, Jesús Moncho, Francesc Pastor, Joan J. Ponsoda, Francesc Romà, Joaquim Espinós i Enric Balaguer... fins a completar una nòmina de poetes, narradors i assagistes estabilitzada i nombrosa. No obstant això, en el terreny de la creació literària, la ciutat d'Alacant només ha conegut, durant l'últim quart de segle, l'existència efímera d'algunes revistes com *Nit Vermella*, *Mediterrània* i *Algària 0;* i avui, a casa nostra, no existeixen publicacions literàries per donar eixida als poemes i relats escrits en llengua catalana. També per tot això, en aquest desert creatiu, *Poetes del Sud* té una importància més enllà del fet purament literari, com va ocòrrer a la llegendària *Migjorn* el segle passat o, des de València, a *Carn fresca*.

La nostra antologia consigna catorze poetes en llengua catalana que van nàixer, que viuen i que escriuen a les comarques del sud del País Valencià; catorze veus poètiques reunides, al Fòrum Cultural de la FNAC d'Alacant, per l'Associació Cívi-

ca per la Normalització del Valencià a Alacant, «la Cívica». Vénen de la Marina Alta, del Vinalopó, de l'Alcoià, hi són a l'Alacantí. Mulet, Llopis, Vilaplana, Aznar, Valls, Aznar, Asencio, Martínez Polo, Cremades, Jiménez, a més dels ja citats, demostren que el català literari viu en la capital de sud quasi miraculosament, potser perquè -com va escriure la Cívica en un dels seus documents- encara som molts els alacantins que *«volem que el poble d'Alacant parle i estime el valencià i que l'herència cultural valenciana que li és pròpia puga arribar a tots els alacantins»*.

En aquest sentit, la nostra Poesia, la transmissió de la paraula feta emoció, forma part del nostre present, de la nostra realitat... i, com va dir aquell poeta compromés amb el seu temps, és una arma carregada de futur.

Marià Sánchez Soler
Alacant, 17 de juny de 2002

POETES DEL SUD

(Antologia)

Carles Mulet i Grimalt

Va nàixer a Gata de Gorgos (la Marina Alta) l'any 1953. És professor d'ensenyament secundari. Ha estudiat Magisteri i Filologia Catalana. Té publicats tres llibres per a l'ensenyament, entre ells el titulat *Colla*.

Ha guanyat el Premi «Ciutat de Tarragona» 1991 a la innovació educativa i la defensa de la nostra llengua.

Entre d'altres, ha publicat els llibres de narrativa breu:

Amarg sèver. L'eixarm del fenoll, en l'editorial El Cingle, i *Cossos i mossos*, en l'editorial Columna.

També té editada la novel.la *Els noms d'Aixa*.

Pel que fa a la poesia, ha publicat la carpeta-recull *Crestall de desig*. A més, el recull *Solitud* es troba en curs de publicació.

Col·labora habitualment en la revista literària «L'Aiguadolç», que edita l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta.

TORNADA

De vostra faç m'és romasa l'empremta
que ja per mort no se'm partrà la forma
Jordi de Sant Jordi

Polsim que lluu,
el foll zel dels ocells
bada l'atzur

***

Zenit il.lús,
t'alces sobre la por
i amar et cega

***

Caliu del niu,
lenta udola la llum
s'ajaça el jorn

***

Espessa nosa,
pel prim perfil de dunes
un fum s'escola

***

Miratge fosc
damunt la calç de l'alba
una petjada

(fragment del recull *Solitud*, en premsa)

Antoni Prats i Gràcia

Antoni Prats (1946) viu a la Marina des que el 1971 començà a treballar d'ensenyant; en l'actualitat exerceix com a catedràtic de Llengua i Literatura castellanes, a l'IES «Maria Ibars», de Dénia, ciutat on resideix des del 1975. El 1998 es doctorà amb una tesi sobre el rerefons ideològic en l'obra de Salvador Espriu.

La seua activitat literària s'ha centrat en la poesia. És autor dels llibres *Epigrammata* (Ajuntament d'Ondara, 1981), *Cadells de la desfeta* (Ajuntament de Benissa, 1981), *Dic el teu nom* (Ed. Aguaclara, 1994), *El barranc i els còdols* (Ed. Tres i Quatre, 1995) i *Vora el silenci* (Ed. Set i mig, 1999), i del breu recull de poemes *Quadern de Benimaquia*, publicat dins del volum col.lectiu *Un pont al sud* (Ajuntament de Benissa, 2000).

A més a més, ha publicat estudis sobre l'obra de poetes de la nostra literatura contemporània (Vicent Andrés Estellés, Salvador Espriu, Emili Rodríguez-Bernabeu, Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Joan Valls, entre d'altres).

D'altra banda, dirigeix la revista de literatura *L'Aiguadolç*, publicada per l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta, del qual és president.

Tu, que entre els dits de les paraules
sents ecos i ruïnes,
emprares uns mots prims, força ajustats.

Esmaperdut, jo no sabia
si cridar boig per les carenes
o amagar-los, poruc dels vents,
al gabinet d'ivori,
els mots -tanta gaubança.

* * *

Si em burxava les butxaques,
si, neguitós, cercava
en els magatalls polsosos
alguna parla o vas
on abocar aquell ardent alè,
on assenyar el llamp que em recorria
continu, sostingut, frisant per esclatar,
escòria sols hi trobava,
còdols
per velles primaveres decandits.

Vaig obrir, doncs, la porta i les finestres
perquè passàs el vent.

(de *Dic el teu nom*)

ERA un migdia
llarg,
un monocord continu de cigales calentes
i de pàmpols benignes,
un migdia rodó,
sencer com una síndria.
Desvetllàvem curull l'esplet de les corol.les
i l'àgil esveltesa de les tiges.

Era migdia a l'hort i, ja madura,
s'obria la magrana.
Tots els rellotges
al cimal de les dotze s'aturaren.

* * *

Més transparent que l'aire era l'aire mateix.
La llum, una claror de cims,
travessava l'entranya a l'aigua
i en la llisa blancor dels còdols
es rabejava delitant-se.

La palmera i l'avet oblidaren les llàgrimes
i l'ombra dels amants que foren es fonia
en l'incendi total de l'hora.

(de *Dic el teu nom*)

ARA, que tens una clau de la cripta,
i veus les auques repetir-se,
i són al teu abast els secrets dels prohoms
i delicats ungüents, persistents terratrèmols
et fan tremir l'esguard.
I dius que hi ha decrèpites paraules
pidolant pietat
-com la Veritat mateixa.

I tanmateix el tret et sorprèn estrident
al mig del bosc
quan t'adorms lluny de la riera.

El caçador sempre és insomne.

(de *El barranc i els còdols*)

CAPELLA SIXTINA

1

Els ídols es belluguen a les torres
i la llum crua del nou segle
ha cobert les estrelles.
Sobren els vels. Tots despullats.
Hem tocat fons.
L'Anyell, sense pellisa,
esclata i fueteja arreu.

2

Un vent de cingles, una veu brutal,
aprima caires.
Tibats els membres,
mirem la terra d'esfullat esguard.
Ni roselles ni fruits.
Només la guerra, arreu,
entre diluvi i vol:
qui no combat, encongint-se tremola.

3

Mentre ignorava l'ala,
el pare Adam només vivia.
Dormia cada nit, i era bell de debò.
No ho sabia, però, ningú.
Ara,
s'esgota a la cruïlla de seguit.
Ara,
Eva li fuig amb la sina ferida.
(Boticcelli s'enduia l'esplendor de la gespa.)

(de *El barranc i els còdols*)

S'ENFILEN
pel rost de la muntanya costanera
navilis
de totes bandes i banderes.
Sols coneixen els mots de festa
i ignoren bellament la veritat petita.
Cerquen un horitzó més llarg, promeses
que la vora i el port els nega.

Com tu a l'hora molla.
Llavors et tempta el gest d'una llum pura
en platges molt llunyanes
-ignorades pels homes que viuen tot el dia.

(de *Vora el silenci*)

D'un dia a l'altre,
creix el brot de la parra.
De dia en dia.

S'omplin de fulles
els arbres que plantares.
Ocells els canten.

Esclata l'himne:
la llum sobre les fulles
és nova i vella.

(de *Quadern de Benimaquia*)

També la pedra
perd la forma d'un dia,
i s'esmicola.

El savi deia
en les darreres hores
sentir-se terra.

(de *Quadern de Benimaquia*)

Tomàs Llopis i Guardiola

Nascut a Beniarbeig (la Marina Alta) l'any 1954, Tomàs Llopis és llicenciat en Filologia i catedràtic d'ensenyament secundari a l'IES «Enric Valor» de Pego.

Ha publicat, entre d'altres, els següents llibres per a l'ensenyament:

Curs de poesia i *Curs de narrativa*, tots dos amb Antoni Espí, publicats per l'editorial Laertes.

És autor, amb David Trallero, de *Llibre de la Banda. 75 anys de la Unió Musical de Beniarbeig* (2001). Ha participat en el llibre *Antologia poètica de la Marina Alta* (1997), i ha traduït de l'original anglés el poemari de Satish Gupta *La lluna fugissera -The fugitive moon-* (edicions Bromera, 2001).

Amb el poemari *Palau de cendra*, publicat per l'editorial Columna, va obtindre el Premi «25 d'abril» de Benissa l'any 1999. Ha estat finalista del «II Concurs *on line* de relats de ficció en llengua catalana 2000», convocat per Televisió de Catalunya i Grup 62. També ha guanyat els premis «iaraní» (Gandia, 1996) i «Joan Climent» (Gandia, 2002) de poesia.

PALAU DE CENDRA

(una tria):

I

Olor de terra humida, de mars distants el so,
de pors i de creences, de somnis i palmeres,
tinc un palau de cendra i branquillons al vent.
Tinc la pell esclava de tendreses,
fulles que van anar caient a l'abrigall
intens de la memòria. De mars distants el so.
Les veus, torna una veu mig un gest vaporós
i amb els braços oberts sols agafe un bocí
de la nit perdurable, de llum enfredorida.
Imatges de colors esvaïts són la vella cançó
o el batec persistent, sense temps, sense cels,
de la pluja fina i el núvol que l'emmena.
Sóc un resum de nits remotes i fragants,
batudes al compàs d'estius i de tardors,
d'hiverns i de naixences endutes per la barca.
De fang i fullaraca he bastit un recer,
ple com una magrana quan el sol la desperta
i n'aprenc els secrets, poc a poc, amb les mans.
Tímida quan la mire, la història es despulla
talment una donzella, i en la seua nuesa
em reconec i estime tots els noms de l'absència.

V

T'he de donar, amor, una casa amb jardí.
La veus, ben lluny, i blanca? I cada matinada
el sol, que la desperte. I a poqueta de nit
i a la llum de la lluna, que vinguen les carícies
d'olor de gessamí i de colors de gerani.
Traurem la taula al ras, parada amb poca cosa:
un rosegó de pa, un got de vi de casa
i un plat de pimentó, torrat amb molta traça
-allò que done el temps i el treball de les mans.
Ignorarem les places, el desfici dels dies
i ignorarem molt més: els designis del fat.
T'he de donar, amor, una casa ben blanca.
La nostra casa feta de maons i tendresa.
La nostra casa feta damunt la nostra terra.

XII

Cestrum nocturnum (II)

Contra l'oblit, la llum de la tenebra
torna amb l'oreig els ressons del passat.
Tocar les veus perfumades de blanc,
petites joies treballades pel temps,
immarcescibles com l'aurora rosada,
com el vol de l'ocell de la memòria;
amb les mans que desgranen magranes
rompudes a la tardor solitària;
amb el desig de pervenir als mots
d'uns altres dies, i d'antigues llegendes,
empelts ficats, pell endins, en carn viva.
S'alcen les cases tancades pel silenci.

XIII

Cestrum nocturnum (i III)

El vent marida les estrelles blanques
i satisfetes, i tan afortunades
com els ocells, s'envolen sense rumb
deixant enrera el perfum de les nits.
És la tempesta, un caprici insolent
com el mateix amor que dura un dia,
hores només, i al seu pas el record
o fulles mortes, en un racó ja sospira.
Torna la calma, l'esperada calma,
no les estrelles, seduïdes encara,
i avergonyides de la seua feblesa.
Vaig estimar-les. Era un amor de segles.
No vaig saber, però, dir-los el mot.
No vaig gosar aliar-me amb el vent.

XXII

Dalt del turó, com l'ofensa del temps,
com un reclam, com quan una campana
es fa present i repica dolors,
els enderrocs meus i els passos perduts.
Ja no diran aquesta penya fou
el país tot de totes les contalles.
Ja no diran aquest racó de molsa
fou l'escenari d'allò que un déu creava.
Ja no diran aquest fred i aquest foc
i aquesta llesca de pa amb oli a les mans...
Ja no diran que queda la memòria,
car de vegades la memòria va,
tallant i freda, com la sageta al cor.

Silvestre Vilaplana i Barnés

Nasqué a Alcoi l'any 1969. És llicenciat en Filologia i professor d'ensenyament secundari. Ha estat guardonat amb nombrosos premis de narrativa i de poesia, entre els darrers destaca el «Premi Nacional de Poesia Miguel Hernández».

De moment té publicades tres novel.les:

La mirada d'Al-Azraq, editorial Marfil, Alcoi, 1999.

Els dimonis de Pandora, edicions Bromera, Alzira, 2000.

Les urpes del diable, editorial Marfil, Alcoi, 2001.

Pel que fa a la poesia, ha publicat els reculls:

L'alé del temps, Ajuntament de Manises, 1998.

La senda de les hores, Editorial Columna, 1998.

Aigües de clepsidra, Editorial Aguaclara, 1999.

Calendari de silencis, Institut Juan Gil Albert, 2000.

Recentment guanyà el Premi Ciutat d'Alzira de Narrativa 2003, amb una obra que movel·la la vida de Joanot Martorell.

Que els camins s'obren i es tanquen
ho vas aprendre amb la lentitud del vent.
Després, s'han canviat tantes paraules
que a penes l'ànima pot reconéixer el record.
Diguérem temps i ens contestà l'aurora
mostrant la fosca nuvolada que amagava.
Diguérem mar i el bes omplí d'escuma
els verals altius del teu cos insigne.
Diguérem mort i es féu present l'amical somrís
que davant nostre no encertàvem a esbrinar.

(de *La senda de les hores*)

L'esguard de les ones com el toc profund dels ulls
que deixares captius en algun oblidat dia d'estiu.
O les marques de sutge que moriren un hivern
arrapades al llom d'aquella barca avarada.
Ressona temença el repicar viu de la mort del temps.
Uns petits noms d'amors petits fets de sorra mullada
i lligats amb somnis d'ignorància als llavis novells
que mai més s'obriren per saludar el pas d'un capvespre.
Bocins de carn que esquerde a poc a poc
per protegir-me del fred que ara m'esguarda.

(de *La senda de les hores*)

XIII

De vegades, els teus ulls no són una frontera
i l'aire càlid de l'estiu remou els astres
com un vi antic de terrres llunyanes.
De vegades, a les nits, el temps s'harmonitza
i tot sembla bategar a un ritme amable,
relliscant tèbiament entre hores incòlumes.
De vegades, sembla que queda lloc a l'esperança
i somniar no és només un exercici de solitaris,
sinó un alenar tou en la matinada.
De vegades, els enyors fan gust de mar
i s'esllavissen terra endins de l'oblit
cap a selves ocultes fetes de plaers.

(de *Aigües de clepsidra*)

V

Escriure serà renàixer des dels vells colors del gris
o, simplement, simular que encara creus en les gavines
i et deixes seduir pel foc juganer d'uns ulls verds.
Les ones del sol segueixen acaronant tots els desitjos
i no hi ha mar si no respiren somnis els estels.
El temps, però, esculpeix massa ombres en els somriures
i ja són excés els esguards que hem cobert de tenebra.
Les hores, ja no ens estimen si no paguem per elles
el delme cruel d'una ànima desalenada
o les fem navegar lligades a altres veus, a altres desitjos.
Se sent el soroll de les portes que es tanquen.
Se sent la fressa fugissera de les coses perdudes.

(de *Calendari de silencis*)

Com l'aleteig d'un corb, un pas de ball de matinada.
Lentament, per perllongar el somni futur del no-res
aixeques els vels que engavanyen els caus del plaer.

Assedegat, pinte colors de rosella sobre els teus cims
i faig un camí mai no fet amb mans ferotges,
reclam fervent d'aigües sagrades, rius il·limitats.
Silencis.

(de *El lent camí de l'heura*)

LVII

Caminaré lentament cap al crepuscle.
Em seguiran les fulles seques de la tardor
amb la música trencadissa dels enyors.
Quan m'aprope als verals florits del camí,
respiraré l'olor dolça de les coses inerts
i pensaré confortat en els vells amics
i en les infanteses esbojarrades que compartírem.
Després, oblidaré les hores oblidades
i amagaré sota un somrís les belles llàgrimes
que ningú no em féu vessar sobre l'arena.
Es pondrà el sol i l'acaronaré amb tendresa.

(de *Calendari de silencis*)

Vicent Valls i González

Vicent Valls (Cocentaina-El Comtat-, 1957), és llicenciat en Filologia i professor d'ensenyament secundari. Ha publicat majoritàriament obres de poesia en castellà (*Poemas, Figuras en el agua*, etc.). Com a poeta en valencià, ha publicat fragmentàriament *Al·lota de tardor* (1980) i *La flor caqui* (1983). Figura en l'antologia *Llampecs d'espurnes* (Alacant, 1991). Té publicat el recull *Trenta poemes* (Institut Juan Gil Albert).

Gran part de la seua producció poètica es troba escampada per revistes i periòdics. Té, a més, d'altres obres encara inèdites i producció literària en altres gèneres.

Acaba de publicar *Els baladres de la nit*, obra guanyadora del Xé Premi de Poesia «Paco Mollà».

Ara, quan el vi de la nit obri densa la boira i veus el clam de sang de les magnòlies, preguntes a l'espill pel darrer laberint que desconeixes. Has vist passar els dies com històries de pedra, entre fulles marcides d'una mort navegable. I ara, en silenci, una imatge de cendra, mil·lenària, es dibuixa sobre un vell horitzó de núvols ràpids.

L'espessa aigua del temps com una xiscladissa d'ocells de vidre i ombra, t'acull al llarg viatge. I des del fons dels claustres de fusta cariada, aquest vent de tardor s'instal·la al moll dels ossos. Has vist el tàlem buit tremolar en els límits de la desolació i les mans has alçat com dues flors amargues, abraçant els baladres de la nit, el raïm de la pluja, mentre anaven desfent-se els dits entre la boira, igual que margarides en els pòrtics encesos de la nit absoluta.

(inèdit)

PAPALLONES

T'estimava al capvespre quan el salnitre del mar traça
un cos perdut, una febre de cotó-en-pèl, una al·lota
bruna allargassada en les pedres, en la sorra, enmig del
baladre, com una deessa aliena, enigmàtica,
blanquíssima, impossible per a la possessió.

I recorde un paradís de calç on
les fulles com les mortes gavines tracen signes de plor,
de solitud, destrossant els cossos en la llunyania, enmig
de papallones de fang.

Hi ha una hora de vi pur, de vi
pur i negre i foll que clava les dents com un gos rabiós
i malaltís. És l'hora del silenci quan volen papallones
ferotges de somnis que udolen els camins de la sang
i la terra; és l'hora que forada la por a trenc d'alba,
després d'un malson d'infinit, en ple hivern, quan
la lluna mora porta un designi d'absència, de malaltia
enmig d'un cel blau.

Aleshores els somnis semblen paranys,
subtils paranys on mor ofegat el deliri del cor, el brunzit
tenebrós dels llamps i els records. Car hi ha un jorn, un
jorn amarg i decisiu que corre aclarant-se, aclarant
nostres cossos que passen enmig de tenebres i fantasmes
i ombres que deixen terbolins de paraules, de cançons
ofegades per papallones de fang...

(de *Al·lota de tardor*)

III

Era el temps del desig. Alguna cosa
s'il·luminava al fons de la ciutat dormida:
un cos incert i fràgil,
la llum de les llimones,
l'estatura de l'ànsia
a la tardor sonàmbula.
Era el temps del desig
com un brunzit de somnis
que corren per la nit
trencada i dolorosa,
quan els amants s'irisen com palmeres a l'aire
i busquen entre els llavis
el port immens d'un bes
més enllà del silenci.
Era el temps del desig i t'estimava,
vençut enmig del fred
com un riu sense força
que arriba al mar insomne
d'un ample cementeri.
Era el temps del desig i no sabia
que la mort m'esperava a trenc de primavera.

(inèdit)

CAPUT CASTELLAE

Hem vist la nit amb peus de mareselves esgarrapar
les parets dels naufragis.

Les lliteres a la nit semblen nixos on dormen
cent, dos-cents, tres-cents hòmens adormits en llençols
bruts, pudents, com cartes que mai no arribaren.

Hom recorda el temps perdut, l'al·lota nua i
bruna de més enllà. I aplega el gemec, el crit apagat i perdut
en la brolla dels anys.

Hem vist la nit de silencis foscos, perdudament
perduda, entre somnis de guerra i faules inconegudes. Car ja
no som petits, i lluny són els baladres i el riu i els oms ...
Avui, a *Caput Castellae*, tot sembla el record d'un malson.
Ací tot és caqui: les pixades són caqui, la intel·ligència és
caqui, les camises són caqui. Açò és la ciutat de la pedra
caqui, caqui, caqui: *uno,dos,uno,dos*...
Jo acluque els meus ulls i me'n vaig a buscar-te.

(de *La flor de caqui*)

XXII

Vindrà la mort com un ocell de cendra
amb ales de cristall i finíssims llençols,
i t'obrirà a la boira les perpelles,
mentre al vespre, els clar jardins de marbre
s'ompliran de silenci i blanques flors d'hivern.
La casa emmudirà com una capsa buida,
sense olor de gesmil, ni papers, ni dibuixos,
ni roselles al gerros, ni música a la nit.
Cruixirà la boirina en el batec del ossos
i l'oblit, tanmateix, solcarà pels teus ulls.
Esdevindràs un núvol vestit amb pantalons
que la pluja del temps desfarà com l'escuma.

(inèdit)

Jordi Botella i Miró

Nasqué l'any 1958 a Alcoi. És llicenciat en Filologia i professor d'ensenyament secundari. Ha desenvolupat tasques culturals destacades al seu poble, com dirigir durant anys les activitats de la Casa de Cultura d'Alcoi.

En narrativa, té publicades les novel·les:

La Sagrada Família, Institut Juan Gil Albert, Alacant, 1997.

Carta als reis (1998).

Estació terminal, Editorial Marfil, Alcoi, 2000. (Aquesta novel.la forma part de la col·lecció «Autors d'ara», de la qual Botella és director).

La seua producció poètica es va iniciar en castellà amb l'obra *Archipiélago* (1978), en col·laboració amb Joan Climent Fullana.

Més tard publicarà, ja en català, les obres:

Bolero, editorial Prometeo, València, 1983.

Cobles Vallesanes, publicada el 1984.

Disciplina, Amós Belinchón editor, València, 1990.

A hores d'ara té en curs de publicació els poemaris *La nit transfigurada* i *Oxymoron*.

COBLA D'HIVERN

Mon pare plora als racons de la casa
Els capvespres encesos en les llunes dels armaris
La impassible ombra que travessa els corredors
El tornavís del temps contra els cristalls
I que lluny sonen les campanes
Quan els dijous a boqueta de nit
Jugaves un solitari en la cuina
Cercant el destí del rei d'espases
Al tres de copes que no et servia
Perquè les cartes estaven marcades
O potser no fores hàbil o trampós
Com eixa sota d'oros lasciva
Que se'n fotia del teu desig
Per acabar ja d'una el joc
I t'empenyia a regar geranis els migjorns
I perdre't sota llibres de comptes els dissabtes
Quan l'abrivall de pols muntava del carrer
Omplint les cambres d'un garbell de rostres i veus
Llavors se t'enfosquia l'ànima rera cortines ajustades
Jugant als horts de Castelló
Per a tornar-te a eixa butaca gastada
On canvies els naips de lloc buscant l'ordre
El punt just que invalide per un instant el fàstic
La imatge fixa d'un mateix programa televisiu
Que ma mare escolta mentre cus
I mon pare plora als racons de casa
Els fantasmes en blanc i negre que la pluja torba

(de *Bolero*)

TERCERA COBLA VALLESANA
(fragment)

I després d'ací on vaig?

Les ciutats dormen al vespre
Sojornant la mort a les darreres hores
Esvaïdes arrambades cisellades
Silencien el pacte l'incert auguri dels cossos
Embolcallats amb tants mots repetits
Que al capdavall fan de la renúncia una ensenya
Esquinçada sense esforç per la inefable ombra
Que travessen les caramelles aquesta nit

Si puguera dormir ara
Oblidar per un instant on sóc
Si puguera seure quiet vora l'àmpit
Fins enfonsar-me en l'enrenou del carrer
Abril no seria un cistell de veus
Aquest llibre exhaurit
On s'enceta el cercle de l'aigua
Contra els cristalls entelats de la matinada

Tant se val que les ciutats s'assemblen
Si un estrany deler ens segella el gest
Oferint un altre desencís
A l'ampla nòmina de l'absència
I tanmateix estime les noves contrades
Els lladrucs dels gossos als patis llunyans
Perdre'm vora el batec dels barris fronterers
Com una baldufa llençada al mig del carrer

(de *Cobles Vallesanes*)

Pot ser el silenci el millor dels diàlegs
Si no hi ha motiu d'esma entre nosaltres.
Fins i tot, si recorde aquella nit
D'Alacant que dormírem al teu pis
Diria que ens sobraren gramàtiques
Per esbrinar com era el cos de l'altre.
Estem fets de passió i no amb el costum:
El món canvia, doncs, sempre que tu
Respires, i per més que semble igual
No és el mateix cap dia al teu costat.
Això ho pense ara que, de tan lluny, tot
Es belluga en desordre i ja els dos
No som més que els extrems d'un etern túnel
Des d'on davallem sols entre runes
D'allò que fórem i mai més serem.
(Perquè entre tu i jo hi ha només present
I la resta és anècdota).
Voldria
Mussitar-te aquests versos a l'oïda
Però no essent així, deixe les lletres
Que em dibuixen el teu cos aquest vespre.

(de *Disciplina*)

I

Vigila, ànima, els sons de les arbredes,
Aigües de l'oblit. L'ombra
Verda de les paraules. Eixa molsa
A les parpelles, sota cada pedra,
Que junta la nit i el somni dels hòmens,
Terra i pedres, vertigen i silenci.
Vigila, ànima, els hòmens
Que s'arreceren darrere les persianes
Sense son, acarats al cristall blau
Que els du la nit.
Endins, corredor endins
La dona acluca els ulls sota els llençols
I somnia amb grans pedres
En la vasta superfície d'un desert,
Cobertes de molsa verda.
Com fulles bressolant-se al llit d'un riu.
Aigües de l'oblit que l'home remena,
Esgolant-se entre els dits
Com una pluja lenta.
Com una d'eixes pluges de novembre
Que abandona a la vora dels carrers
Papers entre les fulles.
La dona dorm.
Navega per un riu i vist de nòvia.
De la vora estant l'home la saluda
Acomiadant-la per a un llarg viatge.
«*¿Com és que no anem junts?*», rumia ella,
«*Si fa poc que ha acabat la cerimònia...*»
L'aigua, però, la porta riu avall.
I el somni i la nit entren en el cercle
Que imita el joc dels pollancres
Sobre l'aigua.
Com una mascarada

D'ombres verdes que dansen en silenci
Mentre l'àngel de la nit
En forma de colom remunta el cel
Damunt les xemeneies. Com un patge
Que du, però, només un sol present.

(fragment de *La nit transfigurada*, inèdit)

I

Merda tibetana,
Els cadàvers de Mallory i Irivine
Dormen la blanca nit dels segles
Com els adolescents en una platja
Andalusa.
És aquesta neu l'arena
De l'estadi on discorre la milla anglesa.
En tres minuts i escaig fan els atletes
Igual que els cavallets de fira:
Que la terra rode en tres minuts
I escaig.
Igual que els morts al mar de Tarifa,
Merda africana.
Els herois no dormen,
Naden, grimpen com la mona Lucy,
Verge etíop.
La mona Lucy
Va per la terra ferma abans que el desgel
Faça de les serralades illes
On s'amaguen els peixos abissals.
Travessa els grans deserts.
Sempre
Prenyada. D'un genet mongol,
Tuàreg o lapó.
No parla, brama,
Tarareja una xerrameca, canta
Com si cridara al cel.
Verge Lucy
Prega, mare dels déus per nosaltres.
Tu que vas dur cavalls a Sibèria
I tustares les portes medes, vius
Arreu del món com una ombra,
Mare amatíssima.

Ombra dels arbres,
Ombra dels atzucacs, Verge Mare,
Ombra de multituds, prega per tots
Nosaltres, fills de l'ombra sota el gel...

(fragment de *Oxymoron*, inèdit)

Josep Maria Asencio i Verdú

Nascut l'any 1961 a Elx (el Baix Vinalopó), J. M. Asencio és llicenciat en Filologia i professor d'ensenyament secundari.

Ha publicat el poemari *Regne de solitud*, Edicions 62, 1996; obra que va ser guardonada amb el Premi de Poesia «Festa d'Elx» 1995.

Té en perspectiva la publicació d'un segon recull de poemes que portaria com a títol *Quadern de la badia.*

En el terreny cultural està tractant d'engegar un gran projecte de coordinació de biblioteques escolars.

REGNE DE SOLITUD

(una tria):

DUES OMBRES

Tu i jo som una mateixa ombra;
un mateix arbre i un vent comú
agombolen els nostres dies.
Tu i jo som com dos estranys
que plegats abaten l'alt mur,
el suau bastió de la pell esquiva.
Tu, de mi, no te n'allunyes;
jo, de tu, no em sé allunyar.
El pendent dels segles, o un atzar,
féu de nosaltres una mateixa joia,
el mateix plant. Quan surts de mi
i orfe de tu em deixes i del teu gest,
als ulls de la memòria et rememore
i com l'esguard de sols pensar-te.

(ON THE HILL)

La tarda cremava
les mans, els vestigis
d'una foguera perllongant-se
des dels segles; els astres
tenien els teus ulls,
els astres que tu guiaves,
i jo no atiava records,
restes de cendres, fustes
que el foc abrusa un instant
i, ara, espeteguen de guspires,
roig silenci de les flames.
La tarda cremava
les ones, les algues fondes;
a soles els dos,
el penya-segat s'ensorrava
sobre un món d'illes,
a dins la roentor del crepuscle
que cercava un mar d'estels.
Els solcs de les gavines
s'enfonsaven a les pupil·les
del somni, imitaven
els solcs de l'univers,
però tu i jo perllongàvem
fogueres, crits que sobtaven
la transparència de les pells
i fondejàvem al moll de l'ànima,
tu i jo àncores, vaixells varats
en terra estranya, platges
inhòspites, el cor mullat
pel rou de la matinada.
Un lleu pressentiment
et féu tremolar, els teus llavis
somiaven un somni antic

devastat per una angúnia
pregona com el temps,
les paraules dels dies,
la constància de les hores,
la imminència dels comiats,
el retorn tristíssim de les nits
sense astres ni estels,
un territori de la llum,
algues fondes;
nosaltres, espill de solitud;
nosaltres, a soles els dos
penya-segat endins;
nosaltres,
fogueres a la tarda,
cendres del silenci,
aigües fondes,
vertigen, crits.
La tarda cremava
les mans, els vestigis
d'una foguera perllongant-se
des dels segles.

CENDRES

S'esmunyen els records,
Les efígies, esdevingudes cendra,
Del passat.
S'esmicolen, contra
La blanca vesprada lluminosa,
Les paraules del somni, els somnis
Que esbullava l'oratjol i, retuts,
Omplien de guspires els estels.
Ara sóc, i sóc l'ombra fugissera
D'una imatge que s'allunya:
El dia
Desdibuixa els seus colors diàfans
Sobre el meu rostre, abat les flames
De la meua soletat i, un cop més,
Em desconec i els raigs últims
Del capvespre no atien els troncs
Cremats de la meua coneixença.
Ja no veig, la foscor s'endinsa
Pels fondals dels anys i la voluntat
Del caminant ensopega amb la brosta
Dels senders.
I la nit cau, cau
Dins la pregonesa del silenci
Sense estels: he perdut els lligams
On temptejar fervent el reialme
Dels mots fúlgids i dels somnis,
El paisatge detingut de la certesa.

PAÍS SOTA LA NEU

Aquella nit,
desembre glaçat,
aquella nit
jo creuava Europa,
els boscos blancs de França,
ciutats gòtiques,
camins i claustres,
rius brogents
on els flocs de neu
es desfeien, un instant tan sols,
a les gorges de bromera.
Jo creuava els boscos blancs
de França, jo creuava
la memòria d'un amor,
i et cercava, assedegat,
amb el deler de la imminència,
jo et cercava pels camins
pregons de França impel·lit
per cantates antigues de Vivaldi;
després, dies més tard a París,
tu refusaries aquella gravació
perquè la Cavallé havia gosat cantar
Vivaldi fent-se acompanyar d'un piano,
-en el siglo XVII los pianos aún no existían-
em digueres mentre conduíem
pels Champs Elisées, els dos junts
avinguda avall, els Champs Elisées avall.
Foren unes vacances de Nadal inusuals,
feia un sol estrany, fill pròdig
que retornava en unes dates poc propícies,
feia un sol que escalfava els carrers
freds de París, els carrers freds,
les replaces monumentals

i les veus trencades de la tarda,
feia un sol anònim que no arribava
a escalfar el meu cor,
perquè jo buscava penetrar el teu cor
des de les finestres entelades per la boira,
perquè jo buscava penetrar el teu cor
des dels carrers humits i des del plugim
cremant-me les galtes, glaçant-me
la memòria, el rictus del temps.
Només els últims dies, poc abans del comiat,
mentre jo passejava a soles entre les tombes,
ja a soles pels passadissos de pedra
de Pere Lachaise, cercant de tomballons,
com un furtiu, la tomba blanca d'O.W.,
només aleshores, poc abans del comiat,
les volves de neu, els flocs blanquíssims de neu,
començaren a caure des de l'espessura,
la vasta espessura del cel de França.
Al dia següent, en alçar-me,
ta mare em mostrà, rere el finestral
(quantes voltes no hauria repetit aquest gest
que ara expressava per a mi amb tanta delicadesa),
ta mare em mostrà les roses roges del jardí
tacades de vellut i de neu.

PASSEIG A REGANY

Hi ha un passeig
tot voltat de pins,
un camí de pols vora la casa,
i pereres, i ametlers, i vinyes;
una séquia que s'esmuny
i un revolt on amagar-se.
Sota la volta de les branques,
de vegades passeges amb un llibre
entre les mans, ara t'atures,
sotges la muntanya, els turons pròxims,
calitges dels anys, recers, memòries
arrambades a les marjals dels temps
com les soques dels raïms a la tardor.
I trobes, a la terra clevillada de juliol,
esmorteïts desigs, brins de solitud,
mentre, en veu alta, repasses algun vers,
grat esbarjo de les teues hores.
Amunt i avall, cremen les cigales al migdia.
Quin delit quan, de sobte, el lleu ventijol
s'endú les fulles del passeig.

Carmel Navarro i Belmonte

Carmel Navarro (Novelda -les Valls del Vinalopó-, 1957) és llicenciat en Història i exerceix com a professor d'ensenyament secundari.

L'any 1977 aparegué antologat al llibre col.lectiu *Migjorn (poesia jove de les comarques del Sud del País Valencià)*. Més tard, l'any 1980, tornà a participar en una altra antologia: *Brossa nova. Poetes valencians dels 80*.

Aquest mateix any, 1980, guanya la primera edició del Premi de Poesia «Paco Mollà», amb el recull titulat *Itinerari ardent*.

Serà el 1997 quan apareixerà el poemari *Llibre d'hores*, obra que va obtenir el Premi «Senyoriu d'Ausiàs March» 1997. També ha publicat poemes solts a revistes literàries, com és el cas de *Cinc poemes* a la publicació alacantina «Don Guido».

Jo dic el que sent. Inesgotables brollen
al temps de la verema les paraules.
Només paraules. Ens pertany la nit, l'hem guanyada
a pols la nit de les paraules. Emprenyades, buides,
van caminant com un espectre a les senderes.
Són nostres les paraules, el llarg bosc de les paraules,
talment un pi abrandat, una bandera,
els llavis llargament desitjats de la que no et desitja.
Que ningú no ens furte les paraules!
Només tenim això, i encara gràcies...

(de *Migjorn -poesia jove...*)

II

Tu, la paraula, en envejables ones a mi adscrita
carmen dels temps i dels silencis carmen.
El furor o l'amor, música dels delers o dels sentits
com un bosc, una platja, una riera incògnita
vers l'horitzó estimbant-se. Amada meua,
quina forma amable, quin raig saborós
t'alimenta les branques, se t'estén pel fullam?
Quin miracle és aqueix de l'empenta joliua?
I quina la flama? i quina la mà? Les mans,
les teues i meues, les que en un terratrèmol
de paor i de crits, de dolçors o carícies
ens forniren l'incendi amatent de la carn.

(de *Cinc Poemes*)

V

Un àngel m'ha sobtat amb ales tristes
per dir-me que si el goig caldrà que el fem amable.
I jo m'he dit, «sóc jove, tan jove com els núvols
i vull que tot m'escampe i vull que em siga tot
allò que tu em donares un premi, un bell joiell:
un pom de llessamins i un raig com un somriure!»
I ens hem vist aleshores pujant velles escales
car com els joves encara no hem assolit els cims.
I feies: «quina és la llum obaga i quin el solc?»
M'amostraves però com relliscava l'aigua
cap avall, pel pendent. Oh, lluna o trencadís coltell!

(de *Cinc Poemes*)

IV

L'espasa de l'àngel és la llum, el foc
permanent, guarda en la nit
aquesta tan tèbia, com un gos amatent
la ciutat. La ciutat que viu, vibra
suspensa en l'aire: tremolant, immensa
cisellada de plata, amiga del vianant
estranya...
Oh sí, jo vos he vist torres,
pedra, vos he somiat altíssimes.
Esdeveníeu un mur inabastable
fita llunyana sempre. No, no s'acaba la terra;
però la terra ens marca, és. Cal subjugar-s'hi
a l'encís dels turons. I tanmateix tot
és com l'espasa, ens volta,
crema (és el foc sagrat) la mateixa foguera:

un encenall esquiu, oriol de cap al tard,
aquest cos o els plecs d'una bandera
vermella com la ràbia (car és la ciutat mateixa).

(de *Itinerari ardent*)

III

I aquí estic ara, rabent i cobejós d'eixa mirada,
com un amant gairebé.
Busque als jocs
el perfil adorat, la línia combatuda,
el vespre com un encís,
mutant-se, transformant-se...,
carn delitosa sempre!
Oh, la ciutat,
talment una garlanda!
Escolte la festa,
la seua remor de cossos, la perspectiva
imprecisa dels rostres.
Enyore altres temps, altres dies...
Dies d'amor, dies d'ira,
de vins poderosíssims,
quan fins i tot parlàvem llengües alteroses,
aspres com la vall
(però com el raïm tan dolces!).

(de *Llibre d'hores*)

Davant l'altar
no aturem els ulls en la superfície irisada de les coses,
ni en el dring castigat de les paraules.
Deixem arrere els rituals, la repetició exacta
de frases velles i ofrenes que volem simbòliques.
Observem el somriure inalterable dels déus.
Cínics,
de dalt estant, aproven les pregàries de l'home,
mentre obra el destí la seua xàrcia implacable
i la vesprada cau sobre les il·lusions del dia.

(de *Llibre d'hores*)

Josep Antoni Aznar i Pérez

Va nàixer l'any 1963 a Crevillent (el Baix Vinalopó). És llicenciat en Filosofia i en Ciències de l'Educació. Treballa com a professor d'ensenyament secundari.

De moment té publicats dos poemaris:

L'encís dels ababols (1989). Premi «Vila de Crevillent» 1987.

El secret de les gavines (1991).

Ha guanyat i ha quedat finalista d'una quantitat apreciable de premis literaris menors, circumstància que avala la seua trajectòria literària.

Així mateix ha col·laborat en diverses publicacions com revistes culturals i catàlegs de pintura.

Poder expressar tot el que he vist en un poema.

Simfonia de milers de notes.
La vida que passa,
records que s'esborren
el passat...
Poder expressar tot el que he vist en un poema.

Ni puc fer veure tot el que veig
Ni puc fer sentir tot el que sent.
Flueix la vida,
corre sang, s'escola,
cada instant, cada batec.
Al silenci una paraula,
una llàgrima d'un poema
esbarrant-se fins arribar al paper.
Deixem lletres que fem
cap altres ments
altres somnis...
Poder expressar tot el que he vist en un poema.

Llegir els versos d'un llibre blanc,
l'art i la sensualitat,
l'amor i la vida...,
el futur.

(de *El patiment de les formes*)

LA FORÇA DE L'AMOR DES DE L'INFINIT

Algunes voltes, jo mire les valls, les muntanyes
i les mars, mentre abasten la línia de l'horitzó,
on el cel abraça la terra, on ells es perden,
enllà, molt lluny. I l'infinit penetra dins de mi.
I jo el sent i jo el pense, amb la humanitat,
el futur, el temps passat. I m'agradaria
anar fins més enllà, al cim on naixen els vents
per cridar el teu nom, estimada meua.
Ascendir els teus ulls on viu la llum
i les llàgrimes cauen com perles argentades.
Agafar els teus paradisos secrets i, nus tots dos,
esclatar el silenci en el joc dels sexes
que s'acaronen rebentant inútils virginitats
perdudes en la passió i en l'amor.
Però, de tant en tant, un sentiment d'impuixança,
de petitesa, sovint barrejat amb alguna cosa
molt semblant a la por, creix al dins meu i m'omple
de misteris, de preguntes sense resposta,
d'incògnites, d'absurds, d'ignoràncies,
de solitud. Ara mateix, rabiós present,
que ja és pretèrit alhora que llavor
de l'esdevenir, quan l'infinit ve a mi,
ell ve cobert de tu. Aleshores jo,
dolçament, assaboresc la immensitat
mentre el meu cor canta de joia.
Aleshores jo comprenc, jo sent la força
de l'amor, del teu amor, del meu amor,
del nostre amor.

(de *Espill d'amor*)

JORN MELANGIÓS DE PLUJA

Plovisqueja. Cau aigua. Matins grisos.
Estàticament la rep. La natura es fa verda,
netejada i alimentada per les aigües.
Formes netes. Esfumada en boirines,
la llunyania. Mentre m'acarona la pluja
pense en tu. Interpretacions.
El gat canós. La tarda que segueix
plujosa. La pols del camí que esdevé fang.
L'amor partit, desarmat el silenci.
L'amor que mata i vol.
L'amor que guanya a la mort.
Per poder anar junts saben els déus
quant faria. Per poder anar junts:
un imperi, mil raons, un misteri.
Terrible melangia. Dolça tardor
de la vesprada. Amb la nit ressegueix
la tempesta, amb llamps i tronades.
I recorde... Recorde que l'altre dia
-no sé bé si era ahir- et vaig veure
quan anaves pel carrer,
aquell carrer estret on et vaig conéixer.
I te n'anares lentament, i desaparegueres,
sense adonar-te'n que et mirava.
I els meus ulls es quedaren sense tu,
cecs, orfes, buits.

(de *Espill d'amor*)

DEIXARÉ SUSPESOS ELS INSTANTS

Quan imagine coses, les cree,
les faig i les desfaig. Sense ajuda.
I les millors imaginacions meues
s'omplin de tu, del nostre amor.
Ens queden tantes coses per fer.
La realitat esberla la raó.
Desfeta la innocència, ocult el plaer.
Línies de dolcesa, escrites sense signes.
Lluites de puresa, on la sang no és
sang, on el temps no és temps.
Infinits absurds, existències límits.
La força de l'ésser que desperta,
que no dorm, i gravita caent
sobre nosaltres, ànimes de cera.
Roses blaves posarem sobre la tomba
d'un ocell mort. Roses no d'un oblit,
no d'un adéu. Res acaba, res.
Deixaré la meua boca sobre la teua
boca, els meus llavis sobre els teus llavis,
el meu cos sobre el teu cos. Deixaré
els somnis oblidats en un racó
d'aquest escenari, buit sense tu, mut.
Deixaré suspesos els instants,
els darrers silencis. No vull res.
Viure la vida. Se m'escapa, lluny,
el plaer. Més profunds que la nit,
els teus ulls presents sempre. Intentaré oblidar,
encara que sé que no puc.

(de *Espill d'amor*)

INTROIT

La mar és com un somni: immensa,
incommensurable, inabastable, impossible.
I la creuen naus pirates.
Totes les naus són pirates dintre del somni.
Els blaus, els verds, els grisos, els ocres...
es combinen en la paleta d'un pintor marí.
El brunzir de les ones marca el compàs
de la simfonia d'un músic boig.
I tot canvia, i la mar sempre és igual.
O no és la mar? No, no és la mateixa:
ni la d'ahir, ni la d'avui, ni la de demà.
I compte com van passant els dies:
un, dos, tres, quatre, cinc, sis, set, mil...
amb eixa cadència pròpia que tenen
totes les coses a la seua riba, damunt la sorra
daurada. Mariner de somnis en un oceà fantàstic
i màgic. *Thalassa*. Els ports d'Ítaca.

(de *Calidoscopi prudimensional*...)

HIVERN

És hivern i és de nit.
Els estels i la lluna es deixen veure
al firmament, argentant la mar.
Encara que, segons quins moments,
aquesta és com si no existira,
embeguda per la foscor que produeixen
alguns núvols. Fa gelor. La rosada ens amera
caent-nos al damunt amb llibertat
i lleugeresa. Alena un vent allevantat,
humit. La platja està solitària, desolada.
En la llunyania entrelluque els llums
de l'illa Tabarca i els d'un gran paquebot
que navega calmós. La remor constant
de les ones i els xiuxiueigs del vent
sonen com si fossen orquestralment interpretats.
Fa uns dies va haver-hi una llevantada forta:
el vent bufava i rebufava. Els inofensius grànuls
de sorra s'havien convertit en milions
de diminuts bel·licosos projectils. La mar tronava
i es menjava la platja amb unes ones ciclòniques.
Sentia a March, Ausiàs, dient això de
«bullirà la mar com la cassola al forn».
L'escuma blanca imitava les dents
d'un tauró, s'esfilagarsava i s'estenia
pertot arreu. Però ara no. Ara només fa fred,
encara que vaig ben abrigat.
Una estela flamígera, provocada al caure
una engruna de pols còsmic, ratlla
l'obscuritat de l'espai durant uns segons.
Cal demanar un desig: estar sempre com ara.

(de *Calidoscopi prudimensional...*)

Josep Manuel Martínez i Polo

Josep Manuel Martínez (Crevillent -el Baix Vinalopó-, 1969) és llicenciat en Filosofia i en Ciències de l'Educació per la Universitat de València. A hores d'ara treballa en la Universitat d'Alacant.

L'any 2000 va guanyar el Premi de Poesia «Ciutat de Crevillent» amb el poemari *La boira dels anys no et deixa veure com passen els dies*, obra que es troba en curs de publicació.

Ha conreat la crítica literaria, tot col·laborant en publicacions com el setmanari «El Temps».

En l'actualitat està escrivint un diari poètic.

I

«els crítics faran possiblement
al seu temps
les seues crítiques»

V. A. Estellés

El futur se'ns ha tirat damunt
com l'hora final d'un examen

El vigilant de l'aula vital
ha dit «ja n'hi ha prou,
podeu anar acabant»

I jo, espantat,
he mirat a dreta i esquerra
i he vist mestres, escriptors,
metges, representants,
empresaris, actors,
jutges, advocats i, fins i tot,
una regidora del PSOE

I he fet un colp d'ull al meu treball
-i he trobat els teus ulls color castany-
Alleugerit, no he necessitat
ni tan sols repassar els papers
i els he lliurat

A l'eixida m'han preguntat -per cortesia-
«quècomhaanattot?» La resposta, per òbvia,
no era ni necessària:
«excel·lent, home, excel·lent»

II

País pilota
ciutats que veneren el futbol

Gent que viu de mentides
de gols, d'àrbitres,
de fores de joc inexistents

País estadi,
pobles sencers sense identitat,
inconsciència general

Assassinats, discussions, fanàtics,
porqueria, revenges, plors, rialles,
lobotomia total

País pilota

País estadi de futbol

País inconscient

País adormit

País pilota

País mort

III

El poeta torna a casa
sense esperança
després d'hores en un treball
que no li agrada
i no compensa

Torna a casa
i sempre somriu
la dona l'espera
i també somriu

El xiquet li mostra un dibuix
i ell, tot tendresa, li acarona el cabell

Sopen i comenten la jornada
Després, banya el xiquet, escura i baixa la brossa
I comença a escriure

I el poeta fa un poema,
i un altre, i un somni li passa pel cap
i esdevé un vers

I escriu perquè té somnis,
somnis i somnis
i tots acaben sent un vers

Sa casa és plena de versos i llibres,
de records,
de tendresa
i de somnis que acaben sent un vers

IV

el sol, el vent, la polseguera, el rellotge tac tac tac,
el soroll de la cadena del vàter, el rellotge tac tac,
les canonades, la música, el clàxon del cotxe que avisa,
les motos amb escapament lliure, l'ascensor,
les mosques que fan turisme sexual al menjador,
les monedes que cauen al terra, el rellotge tac tac tac,
la mare que crida al fill des del balcó que ja està el berenar,
nocilla i futbol, els xiquets rivaldos, pilotades a la cotxera, els
estopa de la veïna,
el timbre del veí, el telèfon, la ràdio, la televisió,
la moto que ara puja ara no la costera darrere casa,
la néta que avisa l'àvia -iaia, no creues encara,
que baixa una moto-
l'àvia que està sorda -hipoacúsica, que dirien a la Universitat-,
i el jove de la moto que intenta frenar, i una hòstia i molts crits,
les persianes que s'alcen,
l'ambulància, la policia, la sang al terra,
el vent, la polseguera, la lluna,
els plors, el rellotge tac tac tac

V

Assaborint la solitud pròpia del poeta espill
solitud parcial, compartida, forçada i momentània

Vida encara per definir, cimentada per l'esperança
Perquè ara tot és més difícil des que tot és més fàcil

M'agradaria ser -com a la cançó de Family-
un planeta que gira i gira al teu voltant

Salude la ciutat
El poble de les catifes
El Beirut del Baix Vinalopó

És un dia perfecte,
com deia Lou Reed

Victòria Cremades

Victòria Cremades va nàixer a Novelda l'any 1966. És llicenciada en Filologia Catalana i professora d'ensenyament secundari.

La seua producció literària s'adscriu al camp de la poesia. Ha participat en l'antologia col.lectiva titulada *Contra natura*, publicada per la Universitat d'Alacant. L'any 1996 va obtindre el I Premi de Poesia de Sant Vicent del Raspeig amb l'obra *Cent maldecors*. L'any següent, el 1997, va guanyar el Premi «Paco Mollà» de Petrer amb el poemari *Teixir en quatre jorns una teranyina*, publicat per l'editorial Aguaclara.

Així mateix, destaca la seua col.laboració en revistes literàries com «Ídem», «Baladre», «Adona't» i «Quaderns de la Mola».

A MAL ESTRANY ÉS LA PENA ESTRANYA

Som dos peus errats en un cos,
condemnats per vida a compartir destí,
a cada pas que fem, un va davant;
seguit va l'altre, malfiat,
no fos cas que son company tropessàs.

Compartir destí sense acord ni tria,
sempre has volgut camí lluent
i jo m'estime més senda ferida;
avinent de tu sempre trontolle,
aquesta és ma trista vida.

I ara ací, despullat, al teu costat,
fet un Llàtzer, enrunat,
i tu mostrant ufà ta gallardia,
què esperes que senta a la vora?
entendries altre afer que gelosia?

Pobre de mi, desterrat en tu,
però, mon Déu, no em faltes
que coix no em reconec
i no és pel pes, que a patir nasquí,
coix de tu, de l'enveja de mirar-te.

Ni camí ni senda vull per on no em menes,
besar ta empremta a cada pas és mon deler.
A cada mala xafada que faig més guanyes,
però, n'estic segur, voldries tu ser coix?
amb qui et mesurares?

I ara ací, despullat, al teu costat.

(de *Cent maldecors*)

AMOR RÈPTIL

Mentre la meua caiguda ocorria,
em vaig trobar amb tu
que encara vivies més avall,
gairebé fent vida de llangardaix.
des d'ençà, tots dos, junts
caminem entre els peus de la gent
sense fer soroll
i tenim unes llengües ben llargues
per acaçar-nos les boques
i entrellaçar-les, per acoblar-nos
amb devoció de rèptils
i acabar esparsos pels bassals, a ciutat.
Però no amague que sovint m'aturmente
amb malsons de cervesa
sota les rodes dels trens i minva
el gust d'arrossegar-me tant i em dorm
davall l'única pedra gran
que hi ha a l'estació.
Et veig venir, t'apropes,
no entens per què no hem estat hui junts,
corrent per aigüeres;
s'aventen les meues pupil·les
sobre la pedra fresca perquè dus
la mida de les coses que hi ha, ahí, afora.
Et dic que els vidres m'han ferit els pits,
i m'esquarteren un somni d'animal:
morir com vaig nàixer.
En això tu m'animes als carrers, als bassals,
a l'humitat, més endins, com dos talps,
et seguesc cega d'amor per les cametes curtes
que s'escampen per tot i en mi.

(de *Tot és errant*)

MARSUPIAL
(A Libertad)

¿Mai sabré per què
quan la veu mamprenc
un calfred
aturmenta mon cos?
I aquella vella closca
que s'adhereix com en la nit
les flames ho fan a la fosca,
només en percebre la ploma.
Vint-i-cinc de maig
de mil nou-cents seixanta-sis,
l'any del pacte entre el vent i la branca,
la mare no en va fer altra
i a cada crit una cicatriu,
-encara nasc en arrel d'udol-
just quan el calfred naix.

(de *Teixir en quatre jorns una teranyina*)

EL MALALT D'AMOR

(Segons un oli de George Grosz de l'any 1916 que porta el mateix títol)

De la vainilla, la que al meu barri déiem,
no guarde cap més record que els estius.
Sense germana, sense pare,
encara fa olor de devesa quan me l'encare,
sencera tota la tarda per xuclar.
Res per portar a aquesta taula i és massa prompte
per tornar a disfressar-me en altre quadre.
Mira'm l'àncora, sense ella gravada al pols
no seria ningú, un ancià que s'esvarara en la pluja,
un àngel caigut de la peanya,
un marcianet tombat que ja no s'alçara
d'una màquina del *millón*,
ningú i res.
Pren aquesta pistola, pren, la porte al costat
com se la penjara a Vasili
en aquell oli de la galeria Daumn,
no la usaré, almenys avui, ara
(se la torna a guardar)
sé que defuges els trets,
l'escàndol de la sang, pot ser la teua caiguda.
És curiós que anit anares a l'òpera,
amb mi mai no volies anar-hi perquè,
deies, unes quantes ballarines mortes,
no explicaven l'exterminí de tants cignes,
com sempre tan escrupolosa.
Jo, de fet, no ballava bé, però fruïa veient
ballar els altres,
es fon la gent en son ballar
com ho faria la mantega
en un llit de pa calent.
Ja ho sé: t'agrada aquest café,

quan ve la Tanguista li demane la nostra cançó:
Youkali.
M'he tintat els llavis, potser massa,
per semblar-me a tu, a tu tan lasciva
que et desfullaves cada nit sense excusa
per llevar-te sempre lacínia de matinades,
per quedar-te, algunes, feta un grapat amb mi.
És possible que m'haja excedit amb les ombres,
mantinc el deliri de veure'm admirat.
Ja és hora de fer cap a una altra pintura
i no parlaré més sol, encara que,
en endavant, enyoraré cada ginebra
que no et begues amb mi.
I li té la mà agafada ben fort,
mentre, ella, arreplega bossa i jaqueta
perquè se'n va del llenç i ix de la sala
a la vida de les olors.

(de *Tot és errant*)

TRENCAR MADEIXA

(A la memòria de Josep Lluís Bernabeu Rico, poeta, en resposta al seu missatge)

He juntat les mans com dos cavorques,
els pètals de les hores per arreplegar.
He fet un viatge pel marge del mots,
he vorejat els confins de cada pàgina,
pujat a sobre la frontissa de cascun verb.
Hui se'n va un amic, em deixa un poeta,
a Ràgil emigra, parteix a feinejar.
Jo vigilaré la desfilada dels vaixells
per les clavegueres de la nostra ciutat,
saludaré marcial els soldats plumbis,
alliberats i captius que a nos venien tant,
als teus poemes i a tu ple de nit.
Entre les mans dos pètals romanen,
els prem, suc de malenconies.
Es moren els poetes i el forat és profund,
les bruixes descavalquen de les escombres,
els fuits s'aturen, ningú no els persegueix,
la teranyina s'acaba, el cisell es calla,
els tinters tombats, la campana dorm;
gent de llibre de poemes, a vetllar la post!
no hi ha, hereus, més dimensió que Ràgil
on ja tots havíem sigut.

Gràcia Jiménez i Tirado

Naix a La Arena (Astúries) l'any 1957, filla de pare asturià i mare de Castelló. Als quatre anys es trasllada a Sant Joan d'Alacant. És llicenciada en Història Contemporània i professora d'ensenyament secundari.

L'any 1979 guanya el premi de recerca històrica «Ciutat de Picassent». Ha estat coordinadora del Programa d'Educació Permanent d'Adults, etapa en què obté el premi d'Alfabetització i Promoció d'Adults atorgat pel Ministeri d'Educació. Ha treballat també en la Inspecció Educativa i com a directora de centres de Primària.

En narrativa és coautora del recull de relats *Contes del migjorn* i, juntament amb Jesús Moncho, de la novel·la *La llar de seda*, obra guanyadora del Premi de Narrativa «9 d'octubre» de Sant Vicent del Raspeig. Ha publicat també nombrosos articles a la premsa d'àmbit estatal i comunitari. Pel que fa a la poesia, ha vist publicat recentment el seu primer recull, titulat *Platges*, amb el qual va obtindre el II Premi de Poesia «Antoni Matutano» d'Almassora.

I

Les onades escampen els ocells de matí
i el vent impulsa les cues dels peixos
obrint camins
on imsomne desperte
buscant en la clara foscor
acompassar-me amb ells.

XIV

Un desert s'ensenyora de les platges.
No resten crits de jocs,
tampoc resten olors, pells ni esperances.

La sorra guarda encara misteris,
evidències, costums,
paraules i silencis...

Un dia qualsevol d'aquest novembre
caminaré banyant-me els peus
en l'aigua freda,
sentint insuportable
l'impuls glaçat del vent.

IV

Dos mars en una única platja
es fonen com amants desesperats
on la mirada, en un punt qualsevol d'aquesta brega,
cedeix rendida per l'esforç de sostindre
dos mars i un únic horitzó.

GEOMETRIA

Camine per sobre d'una enorme esfera
i sent sota els meus peus nus,
que ballen al ritme d'un cor fort,
el batec pertinaç de la vida.

Redó, redona, màxima densitat
com la d'aquesta lletra,
que ara s'amanera,
arredonint-se sobre el paper grisós
només per fer-me gràcia.

De línies transportades
i de corbes gentils
estan fetes les lletres
amb què escric,
sense sentiments,
però amb el pit tens i arrupit.
Com quan els auguris
passen de ser presagis a
a ser part del present.

A LA CUINA

S'escampen les paraules entre tanta bromera.
Voldria, i no pot ser, recuperar-les ara.

Recorde que pensava: m'agraden els adverbis.
Mira, no ho veus? Dins del got que escurava
s'ha quedat enganxat inadvertidament.

I més enllà, a la tassa, roman desesperança
acompanyada, sí!, d'un absolutament.

M'agraden, em situen, encara que s'esgolen
pel forat de la pica, en el lloc on sóc ara:
fent memòria impossible molt creativament.

SALÓ

Sóc i no sóc al saló de la casa.
De vegades l'hivern
em visita de dia.

I de nit els meandres
d'un riu esgotador
donen pas a la vall del no-res.

La vesprada, indolent,
a la tardor camina
amb el pas segur i fosc
de qui creu que ho sap tot.

(tots els poemes anteriors de *Platges*)

QUADERNS DEL VENT

Obstinada mire el vent aquest dissabte
Endinsant-me en el seu aspre renec.

El cel rojós és un amant fosc i brau
Que m'acarona des dels retalls estrictes
De la carena de fàbriques tancades.

Navega entre el ciment i l'esperança.

Em busca desitjós.
Insolent vol governar ma casa.

(de *Quadern del vent*, inèdit)

Emili Rodríguez-Bernabeu

Nascut a Alacant l'any 1940, Emili Rodríguez-Bernabeu és metge especialista en l'Aparell Circulatori i en l'Aparell Respiratori. Des de 1996 és facultatiu especialista del Servei Valencià de Salut. Així mateix és el fundador i president de l'*Aula Francesc Xavier Balmis* del Col.legi de Metges d'Alacant per a la promoció mèdica del valencià, col.laborador del Departament de Biologia del Centre d'Estudis d'Alacant i professor col.laborador Honorífic del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant.

Pel que fa a la seua dedicació literària, destaca per la seua producció poètica i assagística. Com a poeta ha publicat una obra ingent, formada pels següents volums: *Poemes de la fi* (1964), *La platja* (1968), *La ciutat de la Platja* (1972), *La catacumba* (1974), *Viatge al teu nom* (1982), *Teoria del somni* (1988), *Domini del sol* (1990), *El matí de les fulles* (1992), *El rostre de l'amant* (1992), *Escandinàvia* (1996), *Alacant* (1998) i *Dring* (2000). Apareix, a més, en nombroses antologies.

De la seua producció crítica i assagística podem destacar les obres *Introducció a l'obra poètica de Joan Valls* (1981) i *Alacant contra València* (1994).

Amor:

EL ROSTRE DE L'AMANT

Bateig alegre de lloança.
Esguardaves els ulls lluents que t'esperaven
dellà la ment i l'iris, deçà de les carícies.
Delitoses converses acaronen els vespres
sobre les teues galtes d'enlairada aparença.
Mentre l'alta penombra del teu esguard vident
emmarca la mesura de les futures noces.

Quin llavi esclata al llavi?
Com era la mirada?

Palpitava pels astres la història del teu front
tan agradós de rínxols i d'alta saviesa.

Perquè tot era el somni,
tot era la gaubança,
la recerca dels besos
que guanyaran enèrgics els espais de la joia.
Perquè alguna promesa que d'antuvi sabies
pentinava gaseles pel desert habitable
on s'allargassa atònit l'espai blau de la festa.
El blau d'aquella mar més enllà del maresme
on els crepuscles tebis viuen a la memòria
en obscurs vaticinis i mans voluptuoses
que instauraran les hores
absolutes del gaudi.

(de *El rostre de l'amant*)

L'expressió poètica:

L'INICI DE LA SELVA

Recorren
dreceres sensitives
tot a trenc de fugida,
esquerpes
paraules encalçades.

Somiem raigs de l'alba.
I la pluja de fulles que esborra la sendera
concretava un món mític:
els mots que l'aura aventa
als cimals dels grans arbres.

Suraven transparències
en l'obaga recòndita
on tranuiten les bèsties.

Místic recer de vidre:
la blanca lluna estesa
sobre flaires antigues
de fenc i de reseda.

La selva primigènia...
L'inventari lletreja
una pàgina muda
del misteri, vorera
més enllà de la terra,
tènue polsim,
anunci
d'una vella promesa
feta de gespa,
de gessamins,
de pluja.

(de *Escandinàvia*)

Vessant civil:

BRIGADA INTERNACIONAL DANESA

Al Parc Churchill de Copenhaguen, hi ha un monòlit commemoratiu d'una gesta bèl·lica singular: l'expedició que cinc-cents joves danesos van fer a Espanya durant la Guerra d'Espanya (1936-1939). Madrid, Jarama, Osca, Terol..., una geografia heroica en la qual van morir la meitat dels expedicionaris.

«¡Madres!¡Mujeres! Cuando pasen los años y las heridas de la guerra hayan cicatrizado; cuando la oscura memoria de los tristes y sangrientos días se conviertan en un presente de libertat, amor y bienestar; cuando todos los españoles sientan el orgullo de una patria libre, entonces hablad a vuestros hijos. Habladles de las Brigadas Internacionales.»

La Pasionaria
(Discurs d'acomiadament
de les Brigades Internacionals,
Barcelona, 15-11-1938).

Sobre els blaus, sobre l'erm,
sobre l'ànima abstreta,
aquesta brisa de dolor.

Quin negre llum us abocà
sobre els ocells del pànic?

Ve el temps irremeiable.
Ve el temps furtivament,
sense memòria,
desant les petges d'utopia
dins una llar remota inhabitable.

Sobre l'ermàs ressec,
només una recança.
Gemega el blat i l'ordi
com un record d'allò que no existí,
com l'esper esquinçat,
la promesa ideal que acaronàveu,
un núvol de cotó que plora entre bolquers
al bell mig de l'estepa.

(de *Escandinàvia*)

Pàtria:

RAVAL DE TRISTESA

La pell d'una ciutat canvia.
Una ciutat canvia de missatge.
I veus els barris coneguts morir-se
com es moren els arbres
després d'un creixement fecund.

Canvia la ciutat
de seny i fesomia,
i és inútil mirar-la,
és inútil buscar antigues remembrances.
Els habitants són altres,
i dóna igual anar a altres indrets
o recórrer els teus altra vegada.

Ha mort la il.lusió
i has de cercar-la
lluny de les portes closes,
enllà dels nous ravals i de les places.
Buscar altre camí
distint al que vas perdre.

Quan mor la il.lusió,
la mar té molts camins indestriables.
Mire la mar una vegada més,
conhort material
d'aquesta mort tan lenta que patim.

No vull restar ací per sempre,
contemplant com moren els carrers, els tossals,
la casa de la història.
Me n'aniré més lluny,
allà on algú restaure
un deler acomplert, una mirada.

(de *Alacant*)

A la recerca de la transcendència:

La matèria feixuga té l'única resposta,
única i previsible, cruel, definitiva
per al treball dels homes que basteixen un somni.
I el somni viu entre valls i muralles,
tancat, mentre l'albada és l'esguard virolat que l'anuncia.
Propòsit invisible entre tanta bellesa,
propòsit oblidat en la fonda recerca del plaer i la fúria.
I el somni viu
com a cadència imperceptible,
translúcid de besllum suprema,
entre el desori radical dels lèmurs.
L'horitzó no té nom ni línia coneguda,
només el llamp l'entreveu a vegades
a l'entrellum d'una terra remota
que copse com un buit de la meua memòria,
com un llac isolat sense fons,
com un llac llemicós impalpable,
com un final ombrívol,
com un presagi
de la mort.
Per on
puc
jo
sortir
d'aquest paratge alís sense retòrica?

(de *Dring*)

La dimensió existencial:

POEMA SOLAR

«Tiger!Tiger! burning bright
In the forest of the night,
What immortal hand or eye
Could frame the fearful symmetry?»
William Blake

Des de la terra verge davallaves
com un alé llunyà d'altres pruïges,
d'altres indrets;
desconeguts silencis.
Copses el sentit de la tenebra
mussitant l'inventari de les ombres,
sospir o vell murmuri entre les fulles;
l'eternitat dels somnis.

Jo no sabria dir què s'amagava
darrere l'horitzó, vora aquells límits,
l'extens imaginari de la selva,
ferment d'estones closes,
segles dins els crepuscles,
desfeta indagació de la memòria.

Divagaves de sobte
al llarg de les muntanyes conegudes
per les velles senderes solitàries,
on eternament vius
molt més gran que el record.

Vívida l'enyorança,
blanca llum de l'espera infinita
al llac de la inquietud,
aigües fecundes on vigila sempre,
delit de la imminència.

Esclataran al sol
futures primaveres
si ens engronsa l'angoixa
-dissort de la pregària-,
l'incomprensible món de la forest.

(de *Viatge al teu nom*)

La interiorització de la realitat:

YIN

Bolquers d'argent
i setí de la pell ideal
acaronada amb íntima
delectança. Fruïes
llisa veu, transparència i neta lluminària,
tènue espai de la lluna,
finíssima imminència enllà de melangies
i defallides joies.
El cor entre els teus braços
i un recer de contactes
i tèbies coincidències
entre ardents complaences
i recòndites noces a l'ull de la fondària
i una besllum d'aurora
i guspires del sexe alat d'una lluerna,
tot un calfred d'entranyes
i remors desvalgudes
i mirada serena cap al conhort de l'èxtasi
potser entre ventures i virolats presagis.

Pregona afinitat, habitatge del bes,
eterna joventut decisiva i naixent
entre la limpidesa.

(de *Domini del sol*)

Lluís Alpera i Leiva

Lluís Alpera (València, 1938) és Doctor en Filologia Romànica i treballa com a professor de Filologia Catalana a la Universitat d'Alacant.

Durant els anys seixanta va col.laborar amb Manuel Sanchis Guarner en l'elaboració de l'*Atlas lingüístico de la Península Ibérica*. Així mateix s'encarregà d'editar un recull de poesia titulat *Antologia de la poesia realista valenciana*. L'obra *Dades de la història civil d'un valencià* arreplega la producció poètica d'aquest periode.

Amb el poemari *Surant enmig del naufragi final...* (1985) enceta un nou itinerari en la seua poesia, en la línia de títols com *Tempesta d'argent* (1986), que culminarà amb la publicació de l'obra poètica completa: *Cavalls a l'alba, poesia 1958-1998*, que el situen entre els poetes valencians més significatius.

La seua trajectòria literària està avalada per premis com el de la Crítica Valenciana (1987), l'Ausiàs March de Gandia (1994), la distinció d'Escriptor del mes de les Lletres Catalanes (1996) o el Premi de la Crítica de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (1999).

Cal destacar també les seues aportacions com a editor i com a crític literari. En aquest darrer aspecte és ben representatiu el seu treball *Sobre poetes valencians i altres escrits*, publicat en dos volums diferents distanciats cronològicament (1991 i 2002).

(Selecció de *Cavalls a l'alba, poesia 1958-1998*, Ed. 3i4, València, 1998)

*

Avui que el sol d'hivern
es trenca en cantelluts trossos
contra aquest engolidor Mediterrani
i que els carrancs de la llum s'enfilen
per les cames de dues tendres neerlandeses,
jo, gairebé sol en aquesta Albufereta, òbric la clau dels pulmons
i llance el teu nom a les gavines sense nord
d'aquest esplèndid matí de febrer: «Ausiaaàs...!»
I la mar comença a bullir
com la cassola en forn, cercant a les palpentes
totes les campanes dels seus versos,
enfonsades i badades, ja per sempre, per la fam del monstre.
Ai poeta! I com paguem aquest alt preu
de no poder trobar-nos al mateix pinyó
de la roda del temps!
Jo que t'hagués parlat de cuixes
com brases incendiant les platges,
de pits de cirera tremolant sota llençols
de lluna al pal de la nit,
de les teues caceres de passions de mil forats...,
de la nostra terra dessagnant-se!
Però tu, senyor feudal amb problema de consciència,
just al cim de la història del poble
decidires d'anar-te'n, tu, Ausiàs March, cavaller lletrat.
Potser algun dia eixiràs d'enmig la mar,
com un Tritó, escumejant versos,
llum i els teus empouats silencis,
i de nou un vailet, tremolant-se, et lliurarà la flor.

*

I que dolça és la vida si solques a temps
l'ampla mar de la teua llibertat.
Si vosaltres, mariners en terra, poguésseu
aturar tots els rellotges dels ports tenebrosos,
si poguésseu refugiar-vos dintre la cambra
d'aquelles nines de Bearn,
jo us esguitaria els rostres i els vestits
amb la sang del meu pit adolescent,
transit per amants desempedrades del temps
i per brises amb enyor de begònies.

Esdevenim guerrers embolcallats amb càntics
de vidre, consumint el foc de les vinyes
del nostre ahir vençut, que se'ns rebel·la
amb furors d'aurora i migdies de calèndules
oblidades entremig del passat i la joia del jardí.

Marbres embruixats de signes suren damunt
la mar lliure i la saviesa dels navegants
sense memòria els fa traçar cal·ligrafies
errants sota les llunes luxurioses del crepuscle.

*

Ens vàrem perdre el Fiesole a Florència.
I la campanya, i els rius, i els perfums del Trecento,
solatges de belles històries acaronades amorosament
pels ulls dels qui sabien morir per l'Art.
Nosaltres, déus en efímera rebel·lió,
decidírem de morir per la Vida,
estimar-nos talment com unes feres
damunt del ramat dels bàrbars exultants
pels dons del pleniluni florentí.
Tu i jo ens vam deixar tota la passió dels ulls
a la Galeria dels Ufizzi i a l'Acadèmia,
on el bell penjoll de David ens va commoure,
una vegada més, l'adelerat origen dels pecats.
I així, a la vora del palau dels Medici,
on el mercat de sant Llorenç se't fa present,
dins la cambra d'un humil alberg toscà,
començàvem a brodar aquell telarany
amb què els bons amants saben transformar-se
en desaforades i genials crisàlides.

L'AMANT I L'OCCITÀNIA

Cremar tots els marbres del teu rostre
dins una mar fugissera d'incendis
i estimar-te com el millor portent de primavera.
Amant encorralat per filtres i llençols,
viole l'espai d'enfuriades gavines
colpejant els murs i les pedres de l'antiga derrota.
Un pleniluni passa ara el talismà
que ja vam entreveure en algun país llunyà.
L'amor demanarà les teues monedes on els mercaders
elevaren les torres transparents de l'Occitània.
Ara et naixen, entre les sines, llaüts impossibles:
el naufragi que profetitzaren els trobadors d'Europa.

*

Esdevindràs algun dia un home vell i covard,
ben socarrat per la teua pròpia solitud.
Tan sols el fulgor d'algun que altre vers,
amagat dins la butxaca del teu posat més digne,
podrà incendiar de nou els ulls adolescents
dels qui no voldran contemplar la teua misèria:
enceses gavines d'ulls clucs, llençols
il·luminats, platges d'enveges. Teua.

Envilirà sense voler la saviesa del teu món,
les selves oloroses per tanta experiència acumulada,
les flors dels til·lers que plantares a la vora
de tants llavis amb passions arravatades.
Ja no podràs quedar-te a l'expectativa
de cap somni més clar i redó.
I aleshores, sense cap equipatge,
hauràs de llençar, ben lluny i sol,
les últimes xàrcies a la mar.

LA BARCASSA DE CARONT

Per a la meua mare

Com un llençol emmidonat de postguerra
recorde la blanca pell hospitalària
arravatada per sempre pel foc de l'avern,
esborrant tots els rius de llàgrimes
que escampen baladres de ràbia continguda.
La teua duríssima vida d'heroïna sense flor
es dilueix en el teu no res, sense calèndula
o begònia que ajude a enaltir el teu perfil.
Oh tardor cruel que te l'enduus irreversiblement!
Avui odie la teua indiferent serenor
i la teua alta estètica per l'esplendor
d'aquesta taronja de cel de novembre.
Des d'Ítaca que m'alletares amb pits d'orquídies,
recordaré plantat i mut, amb un llarg rosari de
melangia nocturna, tot el teu doll de contes daurats,
tota la claror dels matins de festa percudint violins
i barques al llarg de la teua platja de la Malva-Rosa.
Oh Cabanyal de la infància que et perds
aquesta lluitadora de peixos i paneres!
Des del fons del pèrfid silenci que palpe,
revindran memòries, randes i gladiols,
el llustret d'alguna que altra sabata de xarol,
sentors de menjar calent a taula, ulls tendres
i tactes diaris que confirmaven dia a dia
l'or solitari i ardent d'unes hores efímeres.
Tot inútil ja. El nostre carrer de la Barraca
et pesarà com una tomba, com una mort diària,
car has pagat a Caront, abans del temps previst,
les estrictes i fredes monedes que mana la llei.

Poesia en la nostra llengua a la ciutat d'Alacant. Des d'Alacant. Un miracle després de tant de temps? En tot cas, una proposta necessària, un encontre amb la paraula exacta, emocionant, bella i suggeridora, amb el vers imprescindible per a seguir repirant i vivint en una ciutat com la nostra ...

La notra Poesia, la transmissió de la paraula feta emoció, forma part del nostre present, de la nostra realitat ... i, com va dir aquell poeta compromés amb el seu temps, és una arma carregada de futur.

Marià Sánchez Soler

9 788477 844365

INSTITUTO ALICANTINO DE CULTURA JUAN GIL-ALBERT
DIPUTACION PROVINCIAL DE ALICANTE